

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У СТРАТЕГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглянуто сутність бізнес-планування. Обґрунтовано взаємозв'язок стратегічного планування і бізнес-планування на рівні цілей фірми, на рівні показників та на рівні контролю процесу планування. Бізнес-план розглянуто, як інструмент стратегічного планування та оперативного управління діяльністю підприємства.

Ключові слова: бізнес-планування, бізнес-план, стратегічний розвиток, стратегічне планування.

Abstract

The article discusses the essence of business planning. The relationship between strategic planning and business planning at the level of the firm's goals, at the level of indicators, and at the level of control of the planning process is substantiated. The business plan is considered as a tool of strategic planning and operational management of the enterprise.

Key words: business planning, business plan, strategic development, strategic planning.

Вступ

Планування діяльності вітчизняних підприємств набуває все більшого значення у зв'язку зі швидкими змінами в середовищі функціонування підприємства, яке з часом стає все більш динамічним, невизначеним та агресивним по відношенню до підприємства.

Пошук альтернативних шляхів досягнення глобальних цілей підприємства створив передумови переходу до нової концепції стратегії і трактування її як процесу адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Важлива роль при цьому належить бізнес-плану, як інструменту стратегічного планування та оперативного управління діяльністю підприємства.

Результати дослідження

В сучасній діловій практиці бізнес-план більше не розглядається як документ виключно для залучення інвестиційних коштів на реалізацію проекту. Зараз його функції набагато ширші – це ключовий елемент для досягнення цілей стратегічного і фінансового менеджменту [1].

Бізнес-план — це короткий, точний, доступний і зрозумілий опис передбачуваного бізнесу, найважливіший інструмент при дослідженні різних ситуацій, що дозволяє вибрати найбільш перспективний бажаний результат і визначити засоби його досягнення. Бізнес-план є документом, що дозволяє управляти бізнесом, тому його можна вважати невід'ємним елементом стратегічного планування і оперативного управління бізнесом [2].

Розглянувши основні особливості змісту бізнес-планування, можна стверджувати, що такий вид планової діяльності передбачає такі етапи:

- проведення комплексного аналізу ситуації,
- постановку цілей,
- вироблення стратегій і узгоджених програм дій,
- розподіл ресурсів відповідно до виявлених пріоритетів розвитку.

Цей процес відіграє ключову роль у процесі управління стратегією розвитку підприємства. Це пояснюється тим, що якість викладення положень стратегії, відображених у розділах планового документа, та їх зрозумілість виступають базовою умовою реалізації прийнятої програми розвитку суб'єкта господарювання.

Життєздатність та прибутковість підприємства може бути забезпечена завдяки стратегічному бізнес-плануванню його діяльності, яке охоплює:

- обґрунтування системи доказів доцільності певного виду діяльності;
- встановлення перспектив соціально-економічного розвитку;
- прогнозування економічних ризиків.

Взаємозв'язок стратегічного планування і бізнес-планування на рівні цілей фірми проявляється наступним чином: на рівні стратегічного планування формується мета, а за допомогою бізнес-планування вона конкретизується, розглядаються найбільш прийнятні способи її досягнення, розробляються підцілі для виконавців планів, стратегія розвитку підприємства викладається у вигляді бізнес-плану [1] (рис. 1). А бізнес-план, в свою чергу, містить маркетинговий, організаційний, виробничий, фінансовий плани та оцінку ризиків, що в комплексі дає детальне організаційно-економічне обґрунтування проекту.

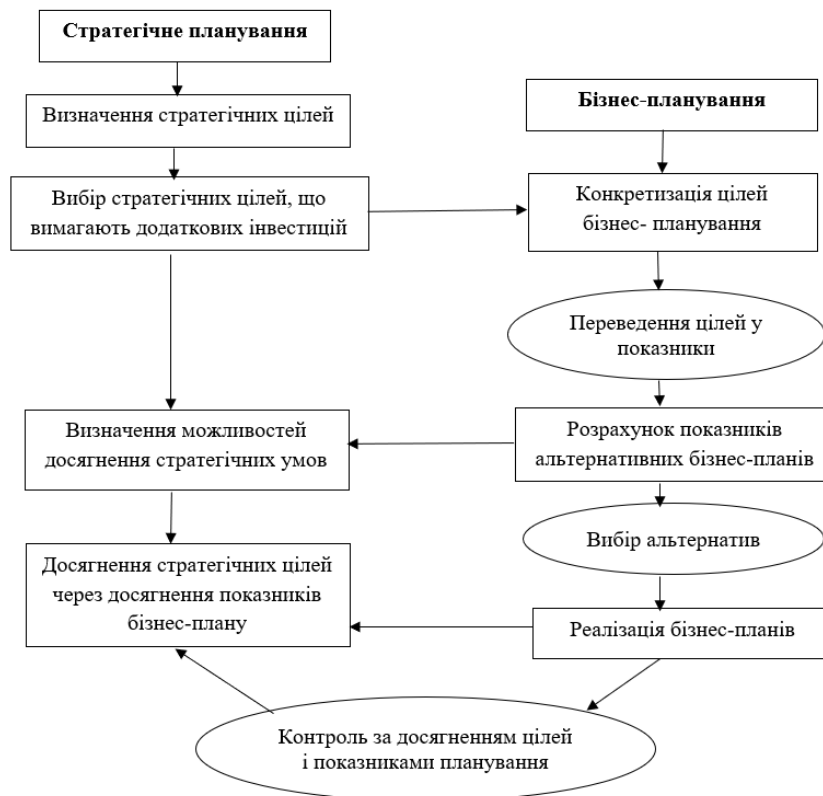

Рис. 1. Взаємозв'язок стратегічного планування і бізнес-планування [1].

На рівні показників зв'язок стратегічного планування і бізнес-планування розглядається як переведення стратегічних цілей в систему конкретних показників, які необхідно досягти виконавцям планів.

Взаємодія стратегічного планування і бізнес-планування на рівні контролю процесу планування проявляється в тому, що використання системи контролю дозволяє здійснити певні дії, спрямовані на усунення причин виникнення відхилень від намічених бізнес-планів, і навіть корегувати стратегічні цілі [1].

Зазвичай розробляючи стратегію розвитку, підприємство вибирає із переліку типових стратегічних рішень, до яких можна віднести наступні [3]:

- збереження досягнутих позицій на ринках збуту продукції при зміні умов ринку;
- збільшення обсягів продажу структури і номенклатури продукції та географії ринків;
- збільшення обсягів продажу за рахунок освоєння нових видів продукції при збереженні географії ринків;
- збільшення обсягів продажу за рахунок освоєння нових видів продукції і виходу на нові ринки збуту.

Стратегічне планування – це дієва, перевірена часом управлінська технологія, здатна вирішити серйозні завдання в період економічної нестабільності. Розробка стратегії необхідна будь-якому

бізнесу, оскільки дозволяє планувати дії підприємства на довгострокову перспективу, а також визначати обсяг інвестицій, потрібних для досягнення поставлених цілей.

Стратегія як комплекс заходів охоплює стратегію маркетингової діяльності, науково-дослідних робіт, виробництва, фінансову діяльність, соціальну та екологічну. Результатом стратегічного планування є довгостроковий плановий документ - бізнес-план.

Висновки

Отже, бізнес-планування як вид планової діяльності відіграє ключову роль у процесі управління стратегією розвитку підприємства. Це пояснюється тим, що якість викладення положень стратегії, відображених у розділах планового документа, та їх зрозумілість виступають базовою умовою реалізації прийнятої програми розвитку суб'єкта господарювання. Стратегію можна визначити як середньостроковий або довгостроковий план заходів, який визначає місію, перспективний розвиток і цілі суб'єкта підприємництва в напрямку зміцнення конкурентних позицій та ефективної діяльності, а бізнес-план при цьому є важливим інструментом управління діяльністю підприємства. Бізнес-план – це активний робочий інструмент управління, відповідний пункт усієї планової та виконавчої діяльності підприємства, який використовується як інструмент стратегічного планування та оперативного управління діяльністю підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Устенко М.О., Курочка А.Ю., Максимова О.В. Бізнес-планування як інструмент досягнення стратегічних цілей підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. № 64. 2018. С. 81-87.
2. Діденко Є.О., Нянчур Б.С. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні. Економіка та держава. 2016. №12. С. 78-81.
3. Стратегія підприємства: конспект лекцій. Укладачі: І. Б. Дегтярьова, М. О. Харченко. Суми. Сумський державний університет, 2016. 80 с.

Красівський Андрій Володимирович - студент групи МБА-22м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: Andrej_15@ukr.net

Науковий керівник: **Благодир Лілія Миколаївна** - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Kraievsky Andriy V. - student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: Andrej_15@ukr.net

Supervisor: **Blagodyr Lilia M.** - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.